

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 3 ja 149 a §:n sekä kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain 2 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arvonlisäverolakia ja kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annettua lakia. Arvonlisäverolakia muutettaisiin siten, että tilikauden liikevaihdon perustella laskettava verovelvollisuuden alaraja nostettaisiin 8 500 eurosta 10 000 euroon. Lisäksi verovelvollisuuden euromääräiseen alarajaan liittyvän veronhuojennuksen yläraja nostettaisiin 22 500 eurosta 30 000 euroon.

Kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annettua lakia muutettaisiin vastaavasti siten, että lakia sovellettaisiin vain sellaiseen liike- ja ammattitoimintaan, jonka tilikauden liikevaihto ylittää 10 000 euroa.

Lait on tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 2016 alusta. Lakeja sovellettaisiin lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen alkavaan tilikauteen.

PERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Arvonlisäverolaki

Arvonlisäverolain (1501/1993) veropohjan laajuus on määritelty Suomea sitovasti yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetussa neuvoston direktiivissä 2006/112/EY (arvonlisäverodirektiivi).

Arvonlisäverodirektiivin 285 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat myöntää verovapautuksen sellaisille verovelvollisille, joiden vuosittainen liikevaihto on enintään 5 000 euroa tai sen vasta-arvo kansallisena valuuttana. Ensimmäisessä kohdassa tarkoitettut jäsenvaltiot voivat soveltaa asteittaisia verohelpotuksia verovelvollisiin, joiden vuosittainen liikevaihto on suurempi kuin niiden verovapautuksen soveltamiselle vahvistama enimmäismäärä. Liittymissopimuksessa Suomelle on myönnetty arvonlisäverodirektiivin 287 artiklan mukaisesti oikeus vapauttaa verosta sellaiset vähäisen liiketoiminnan harjoittajat, joiden vuosiliikevaihto on enintään 10 000 euroa.

Arvonlisäverolain mukaan verovelvollisia ovat periaatteessa kaikki verollisia tavaroita ja palveluja liiketoiminnan muodossa myyvät yritykset ja ammatinharjoittajat.

Hallinnollisista syistä verosta on vapautettu vähäinen toiminta. Arvonlisäverolain 3 §:n mukaan myyjä ei ole verovelvollinen, jos tilikauden liikevaihto on enintään 8 500 euroa, ellei häntä ole oman ilmoituksen perusteella merkitty verovelvolliseksi. Lain 12 §:n mukaan liiketoiminnan harjoittaja, jonka liikevaihto ei ylitä 8 500 euroa, voi tulla hakeuksesta verovelvolliseksi.

Pienyritysten kasvumahdollisuuksien edistämiseksi vuoden 2004 alusta otettiin käyttöön verovelvollisuuden alarajaan liittyvä asteittainen veronhuojennus.

Huojennuksen avulla pyritään lieventämään alarajan ylittymisestä aiheutuvaan verovelvollisuuteen liittyviä velvoitteita, maldamaan kynnystä laajentaa liiketoimintaa ja vähentämään houkutusta harmaaseen talouteen siirtymiseksi.

Huojennuksen vuoksi elinkeinonharjoittaja välttyy 8 500 euron alarajaan asti kaiken veron maksamiselta. Rajan ylittyessä yritys joutuu suorittamaan veroa, mutta saa asteittain pienenevän huojennuksen. Verovelvollisuus alkaa näin ollen liukuvasti siten, että tilitettävä vero vasta vähitellen yrityksen toiminnan laajetessa nousee täyteen määrään. Vuonna 2004 vero muuttui täysimääräiseksi 20 000 euron tilikausittaisen liikevaihdon

kohdalla. Vuoden 2005 alusta tilikausittainen liikevaihtoveroraja nostettiin 22 500 euroon.

Alarajahuojennusta koskevat säännökset sisältyvät arvonnäverolain 149 a—149 f §:ään.

Arvonnäverolain 149 a §:n mukaan verovelvollinen, jonka tilikauden liikevaihto ylittää verovelvollisuuden 8 500 euron alarajan, saa huojennuksen tilikaudelta tilitettävästä verosta. Huojennuksen suuruus määräytyy pykälän 1 momentissa esitetyn laskukaavan perusteella. Huojennuksen määrä pienenee asteittain liikevaihdon kasvaessa. Vero muuttuu täysimääräiseksi 22 500 euron tilikausittaisen liikevaihdon kohdalla. Jos verovelvollisen tilikausi on lyhyempi tai pitempi kuin 12 kuukautta, tilikauden liikevaihto muunnetaan huojennuksen määrää laskettaessa vastaamaan 12 kuukauden liikevaihtoa.

Verovelvollinen, jonka tilikauden liikevaihto on enintään 8 500 euroa, saa huojennuksena koko tilikaudelta tilitettävän veron. Tämä koskee lähinnä niitä vähäisen toiminnan harjoittajia, jotka ovat hakeutuneet verovelvollisiksi tai jotka ovat arvioineet liikevaihtonsa toteutunutta suuremmaksi ja tämän vuoksi ilmoittautuneet verovelvollisiksi.

Huojennus koskee sekä luonnollisia henkilöitä että yhtymiä ja yhteisöjä.

Huojennusta ei sovelleta kuntaan eikä sellaiseen ulkomaalaiseen, jolla ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa. Huojennusta ei saada metsätaloudesta tilitettävästä verosta, verovelvolliseksi hakeutuneen kiinteistön käyttöoikeuden luovuttajan tilittämästä verosta, käyttöomaisuuden myynnistä suoritettavasta verosta, ostajana suoritettavasta verosta eikä yhteisöhankinnasta suoritettavasta verosta.

Jos verovelvollisen verokausi on kalenterikuukausi tai neljänneskalenterivuosi, 149 b §:n mukaan huojennuksen laskemista ja määrää koskevat tiedot annetaan Verohallinnolle tilikauden viimeiseltä verokaudelta annettavan veroilmoituksen yhteydessä. Verokauden ollessa kalenterivuosi tai poronhoitovuosi, tiedot annetaan verokaudelta annettavan veroilmoituksen yhteydessä. Verovelvollinen vähentää oma-aloitteisesti huojennettavan veron kyseisen verokauden 147 §:n 1 momentin mukaan tilitettävästä verosta. Jos huojennus on suurempi kuin kyseisen verokauden tilitettävä vero, verovelvollinen on

oikeutettu saamaan palautuksena huojennuksen ja tilitettävän veron erotusta vastaavan määrän.

1.2 Laki kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa

Kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain (658/2013) mukaan elinkeinonharjoittajalla on velvollisuus käteiskaupassa tarjota asiakkaalle ostoksesta kuitti. Lain tavoitteena on torjua harmaan talouden erästä muotoa, ohimyyntiä, ja puuttua erityisesti tilanteisiin, joissa tavaran tai palvelun myyjä ei merkitse asiakkaalta saatua käteismaksua asianmukaisesti toiminnan tuloksi. Lakia sovelletaan elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa (360/1968) tarkoitettuun liike- ja ammattitoimintaan. Tässä laissa liike- ja ammattitoiminnaksi katsottavalta toiminnalta edellytetään, että liike- ja ammattitoiminnan tilikauden liikevaihto on yli 8 500 euroa. Mainitun euromääräisen liikevaihdon ylityttyä liike- ja ammattitoiminta on lain soveltamisalassa. Vähäisen toiminnan arvo vastaa arvonnäverolaissa säädettyä vähäisen toiminnan arvoa, mutta toiminnan arvonnäverovelvollisuudella ei sinänsä ole merkitystä lain soveltamisen kannalta.

2 Ehdotetut muutokset

2.1 Arvonnäverolaki

Vähäisen liiketoiminnan harjoittajan verotuksen keventämiseksi ehdotetaan, että arvonnäverolain 3 §:n mukaista tilikauden liikevaihdon perusteella laskettavaa verovelvollisuuden alarajaa nostettaisiin 8 500 eurosta 10 000 euroon. Lisäksi verovelvollisuuden alarajaan liittyvän veronhuojennuksen yläraja nostettaisiin 22 500 eurosta 30 000 euroon. Tämä merkitsisi sitä, että pienyritysten tilitettävä vero nousisi täyteen määrään vasta 30 000 euron tilikausittaisella liikevaihdolla.

Neutraalisuussyistä verovelvollisuuden alarajaa ja huojennuksen ylärajaa ei voida asettaa kovin korkealle, jotta samankaltaisissa olosuhteissa toimivien pienyritysten verotuksellisesti eriarvoinen asema ei aiheuttaisi kilpailuvääristymiä.

2.2 Laki kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa

Kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain 2 §:n mukaan lain soveltamisala toiminnan tilikauden liikevaihdon osalta on asiallisesti sidottu arvonlisäverovelvollisuuden alarajaan, vaikka toiminnan arvonlisäverovelvollisuudella ei sinänsä ole merkitystä lain soveltamisen kannalta. Koska arvonlisäverolain 3 §:n mukaista tilikauden liikevaihdon perusteella laskettavaa verovelvollisuuden alarajaa ehdotetaan nostettavaksi 8 500 eurosta 10 000 euroon, olisi tarkoituksenmukaista, että myös kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupasta annetun lain 2 §:ään tehtäisiin vastaava euromäärän korotus.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Ala- ja ylärajat arvonlisäverotuksessa

Tilikauden liikevaihdon perusteella lasketavan verovelvollisuuden alarajan nostaminen 8 500 eurosta 10 000 euroon karsisi jonkin verran verovelvolliseksi rekisteröintejä erityisesti sellaisten liiketoiminnan harjoittajien osalta, joiden myynti tapahtuu kuluttajille. Tällaisia arvonlisäveroa tilittäviä liiketoiminnan harjoittajia, joiden liikevaihto on 8 500 euron ja 10 000 euron välillä, on arviolta 2 000. Yrityksille myyvien liiketoiminnan harjoittajien rekisteröinteihin verovelvollisuusalarajan korottamisella ei arvioida olevan vaikutusta, sillä tällaisten yritysten on alarajan suuruudesta riippumatta lähtökohtaisesti kannattavaa rekisteröityä erityisesti ostoihin sisältyvän vähennysoikeuden vuoksi. Verovelvollisuusalarajan nostaminen lieventäisi pienyritysten verotusta jonkin verran.

Alarajaan liittyvän huojennuksen on oletettu helpottavan yrittäjäksi ryhtymistä ja arvonlisäverovelvolliseksi ilmoittautumista sekä osaltaan edistävän työllisyyttä ja estävän harmaan talouden muodostumista. Huojennus kohdistuu yrityksiin, joiden liikevaihto on varsin matala ja jotka yleensä työllistävät vain yhden henkilön. Työllisyysvaikutukset toteutuvat siten ensisijaisesti markkinoille tu-

levina uusina yrittäjinä eikä niinkään palkattuna lisätyövoimana.

Huojennuksen ylärajan nostaminen 30 000 euroon keventäisi huojennuksen piiriin kuuluvien pienyritysten arvonlisäverorasitusta ja edistäisi osaltaan edellä mainittujen huojennuksella tavoiteltavien vaikutusten toteutumista. Veronhuojennuksen ylärajan nostamisen johdosta huojennuksen piiriin arvioidaan tulevan noin 20 000 uutta yritystä. Huojennuksen laskemisesta aiheutuisi yrityksille jonkin verran hallinnollisia kustannuksia. Huojennuksen piirissä olisi korotuksen jälkeen yhteensä noin 126 000 yritystä.

Veronhuojennuksen ylärajan nostamisen johdosta huojennuksen piiriin tulevien liiketoiminnanharjoittajien määrän kasvu lisäisi jonkin verran Verohallinnolle järjestelmän hallinnoinnista aiheutuvia kustannuksia. Asiakkaiden neuvonta- ja ohjaustyö lisääntyisi. Lisäksi alarajahuojennuksen rajan nostaminen aiheuttaisi tietojärjestelmien muutoskustannuksia noin 80 000—100 000 euroa. Toisaalta verovelvollisten rekisteröintien väheneminen toisi vähäisessä määrin hallinnollisia säästöjä. Verohallinnon lisärahoitustarpeet arvioidaan ja niihin otetaan kantaa tulevissa budjetti- ja kehysmenettelyissä.

Verovelvollisuuden alarajan ja huojennuksen ylärajan korottaminen vähentäisi verotuloja noin 41 miljoonalla eurolla vuodessa.

3.2 Kuitintarjoamisvelvollisuutta koskeva muutos

Kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisi noin 2 000 uutta yritystä, jos verovelvollisuuden alaraja nostettaisiin 10 000 euroon.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä.

5 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulevaksi voimaan vuoden 2016 alusta.

Verovelvollisuuden alarajan ja siihen liittyvän huojennuksen ylärajan korotusta sekä

kuitintarjoamisvelvollisuuteen liittyvää vero-
velvollisuuden alarajan korotusta sovellettaisiin
lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen
alkavaan tilikauteen. Jos tilikausi on alkanut
ennen lain voimaantuloa, siihen sovellettaisiin
lain voimaan tullessa voimassa olleita
säännöksiä. Aikaisempia rajoja sovellettaisiin

siten myös lain voimaan tullessa kesken ole-
van tilikauden vuodelle 2016 kuuluvaan
osaan.

Edellä esitetyn perusteella annetaan edus-
kunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**arvonlisäverolain 3 ja 149 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) 3 §:n 1 momentti ja 149 a §:n 1 momentti
 sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 1 momentti laissa 1301/2003 ja 149 a §:n 1 momentti laissa
 1161/2004, seuraavasti:

3 §
 Myyjä ei ole verovelvollinen, jos tilikauden
 liikevaihto on enintään 10 000 euroa, ellei
 häntä ole oman ilmoituksensa perusteella
 merkitty verovelvolliseksi.

149 a §
 Verovelvollinen, jonka tilikauden liike-
 vaihto (kaavassa liikevaihto) ylittää
 10 000 euroa, saa tilikaudelta tilitettävästä
 verosta (kaavassa vero) huojennuksen, jonka
 suuruus määräytyy seuraavasti:

$$\text{vero} = \frac{(\text{liikevaihto} - 10\,000) \times \text{vero}}{20\,000}$$

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

Lakia sovelletaan lain voimaantulopäivänä
 tai sen jälkeen alkavaan tilikauteen. Ennen
 lain voimaantuloa alkaneeseen tilikauteen
 sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voi-
 massa olleita säännöksiä.

2.

Laki**kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain (658/2013) 2 § seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa (360/1968) tarkoitettuun liike- ja ammattitoimintaan, jos toiminnan tilikauden liikevaihto on enemmän kuin 10 000 euroa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Lakia sovelletaan lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen alkavaan tilikauteen. Ennen lain voimaantuloa alkaneeseen tilikauteen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 12 päivänä helmikuuta 2015

Pääministerin sijainen, valtiovarainministeri

ANTTI RINNE

Hallitusneuvos *Tommi Parkkola*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

arvonlisäverolain 3 ja 149 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) 3 §:n 1 momentti ja 149 a §:n 1 momentti
sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 1 momentti laissa 1301/2003 ja 149 a §:n 1 momentti laissa
1161/2004, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Myyjä ei ole verovelvollinen, jos tilikauden liikevaihto on enintään 8 500 euroa, ellei häntä ole oman ilmoituksen perusteella merkitty verovelvolliseksi.

3 §

Myyjä ei ole verovelvollinen, jos tilikauden liikevaihto on enintään 10 000 euroa, ellei häntä ole oman ilmoituksensa perusteella merkitty verovelvolliseksi.

149 a §

Verovelvollinen, jonka tilikauden liikevaihto (kaavassa liikevaihto) ylittää 8 500 euroa, saa tilikaudelta tilitettävästä verosta (kaavassa vero) huojennuksen, jonka suuruus määräytyy seuraavasti:

$$\text{vero} - \frac{(\text{liikevaihto} - 8\,500) \times \text{vero}}{14\,000}$$

149 a §

Verovelvollinen, jonka tilikauden liikevaihto (kaavassa liikevaihto) ylittää 10 000 euroa, saa tilikaudelta tilitettävästä verosta (kaavassa vero) huojennuksen, jonka suuruus määräytyy seuraavasti:

$$\text{vero} - \frac{(\text{liikevaihto} - 10\,000) \times \text{vero}}{20\,000}$$

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakia sovelletaan lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen alkavaan tilikauteen. Ennen lain voimaantuloa alkaneeseen tilikauteen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki**kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain (658/2013) 2 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa (360/1968) tarkoitettuun liike- ja ammattitoimintaan, jos toiminnan tilikauden liikevaihto on enemmän kuin 8 500 euroa.

Ehdotus

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa (360/1968) tarkoitettuun liike- ja ammattitoimintaan, jos toiminnan tilikauden liikevaihto on enemmän kuin 10 000 euroa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakia sovelletaan lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen alkavaan tilikauteen. Ennen lain voimaantuloa alkaneeseen tilikauteen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.
